

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1990-1991

5 NOVEMBRE 1990

Proposition de loi modifiant certaines dispositions de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence

(Déposée par M. Vaes et Mme Nélis)

DEVELOPPEMENTS

Pauvreté, exclusion, précarité, insécurité d'existence... autant de mots encore et toujours actuels. Au 31 janvier 1989, la Belgique compte encore 49 851 bénéficiaires du minimex selon une étude réalisée par le cabinet du secrétariat d'Etat à l'Emancipation sociale, ce qui représente 5 ayants droit pour mille habitants. A ce chiffre, il faut encore ajouter l'ensemble des individus bénéficiant d'une aide sociale allouée par le C.P.A.S. sur base de l'article 1er de la loi organique des C.P.A.S. de 1976.

Minimex et aide sociale : différences

Pour ces individus en marge des protections de la sécurité sociale, deux régimes d'assistance ont été mis successivement en place: le premier instaurant le droit à un minimum de revenus garantis (loi du 7 août 1974) et le second reconnaissant le droit à tout individu de mener une vie conforme à la dignité humaine (loi du 8 juillet 1976).

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1990-1991

5 NOVEMBER 1990

Voorstel van wet houdende wijziging van sommige bepalingen van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum

(Ingediend door de heer Vaes en mevr. Nélis)

TOELICHTING

Armoede, uitsluiting, onzekerheid, bestaansonzekerheid... Het zijn woorden die nog steeds actueel zijn. Een studie die door het kabinet van het Staatssecretariaat voor Maatschappelijke Emancipatie werd gemaakt, toont aan dat in België op 31 januari 1989 nog steeds 49 851 bestaansminima werden uitgekeerd. Dit komt neer op 5 rechthebbenden per 1000 inwoners. Bij dit aantal rechthebbenden moeten dan nog de personen geteld worden aan wie het O.C.M.W. hulp verleent op grond van artikel 1 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de O.C.M.W.

Bestaansminimum en maatschappelijke dienstverlening: verschillen

Voor die personen die niet door de sociale zekerheid kunnen worden geholpen, werden achtereenvolgens twee stelsels van hulpverlening uitgewerkt: het eerste stelt het recht op een bestaansminimum in (wet van 7 augustus 1974) en het tweede erkent dat eenieder het recht heeft een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid (wet van 8 juli 1976).

L'idée d'instaurer légalement un revenu minimum garanti s'inspire en réalité de la loi du 1er avril 1969 instituant un revenu garanti aux personnes âgées. Il s'agissait de compléter le régime de la sécurité sociale afin de « produire une meilleure jonction avec les mesures de prévoyance sociale et de garantir à ces groupes sociaux, en toutes circonstances, une sécurité d'existence » (Doc. Sénat, 247/1, S.E. 1974, p. 2).

Par contre, l'article 1er de la loi du 8 juillet 1976 innove, puisqu'il affirme le droit à tout individu de demander une aide sociale au C.P.A.S. « Le but de cette aide sociale est de permettre à tout homme diminué par la maladie ou la détresse morale ou matérielle de retrouver, compte tenu des conditions dans lesquelles il se trouve, un niveau de vie qui respecte la dignité humaine » (Doc. Sénat, 581/1, session 1974-1975, p. 7).

Qui sont les bénéficiaires ?

Le champ d'application de ces deux régimes est différent. Le premier, celui du droit au minimex, est limité aux Belges, ressortissants C.E.E., apatrides et réfugiés reconnus pour autant qu'ils remplissent une condition de résidence effective d'au moins cinq ans en Belgique. Le second s'applique à tout individu indépendamment de sa nationalité et de son domicile. Incontestablement, le droit au minimex présente l'avantage d'être un droit individuel, garantissant un minimum de revenus au même titre que les autres minima garantis, à savoir le revenu garanti aux personnes âgées, les allocations familiales garanties et les allocations de handicapés, même si ce droit est résiduaire par rapport aux droits attachés à la sécurité sociale.

Or, le revenu minimum garanti, complément au système du régime de la sécurité sociale, est accordé limitativement selon un critère discriminatoire de nationalité et un critère de résidence. Ainsi, les étrangers C.E.E. peuvent prétendre au minimum de moyens d'existence. Les étrangers non C.E.E. en séjour régulier peuvent prétendre à un « sous-minimum de moyens d'existence ». Les étrangers en séjour irrégulier peuvent seulement prétendre à un « sous-sous-minimum de moyens d'existence », selon les termes de J.-M. Berger (*Droit à l'aide sociale, Mythes et réalités*, 1983, p. 135).

De gedachte om het recht op een bestaansminimum bij wet in te voeren, steunt eigenlijk op de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden. Daarbij was het de bedoeling de sociale-zekerheidsregeling aan te vullen « om een meer sluitend net van sociale voorzieningen uit te bouwen en een bestaanszekerheid voor deze groepen in alle omstandigheden te waarborgen » (Gedr. St. Senaat, 247/1, B.Z. 1974, blz. 2).

Artikel 1 van de wet van 8 juli 1976 voert daarentegen een nieuwigheid in, aangezien daarin erkend wordt dat elke persoon recht heeft op bijstand van het O.C.M.W. « De maatschappelijke dienstverlening heeft ten doel de mens die door ziekte of door geestelijke of materiële nood in een minderwaardige toestand is geraakt, weer te verheffen tot een levensniveau dat, rekening houdend met de omstandigheden waarin hij zich bevindt, beantwoordt aan de menselijke waardigheid » (Gedr. St. Senaat, 581/1, zitting 1974-1975, blz. 7).

Wie zijn de rechthebbenden ?

Het toepassingsgebied van de twee regelingen is verschillend. Het recht op het bestaansminimum blijft beperkt tot de Belgen, E.E.G.-onderdanen, staatlozen en erkende vluchtelingen op voorwaarde dat ze ten minste vijf jaar werkelijk in België verblijven. Het recht op bijstand van het O.C.M.W. geldt voor elk individu, ongeacht zijn nationaliteit of zijn woonplaats. Het recht op het bestaansminimum biedt ontegensprekelijk het voordeel dat het een individueel recht is dat een minimuminkomen waarborgt vergelijkbaar met de andere gewaarborgde inkomens, namelijk het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, de gewaarborgde gezinsbijslag en de uitkeringen aan minder-validen, ook al is dit recht residuaire ten opzichte van de sociale zekerheidsrechten.

Het gewaarborgd minimuminkomen, dat een aanvulling is van de sociale-zekerheidsregeling, wordt op beperkte schaal verleend op grond van een discriminerend criterium als de nationaliteit en een criterium van woonplaats. Zo kunnen bijvoorbeeld de buitenlanders die E.E.G.-ingezetenen zijn, aanspraak maken op het bestaansminimum. De buitenlanders die geen onderdaan zijn van een E.E.G.-land en die in ons land regelmatig verblijven, kunnen aanspraak maken op een bedrag dat kleiner is dan het bestaansminimum. De buitenlanders die niet regelmatig in ons land verblijven kunnen enkel aanspraak maken op een bedrag dat nog kleiner is dan het laatstgenoemde. J.M. Berger heeft het in de twee laatste gevallen over een « sous-minimum de moyens d'existence » en een « sous-sous minimum de moyens d'existence » (*Droit à l'aide sociale, Mythes et réalités*, 1983, blz. 135).

Le droit à l'aide sociale, bien que reconnu dans une loi, peut être alloué sous forme financière (généralement équivalente au taux minimex), matérielle ou psycho sociale, et la notion de « vie conforme à la dignité humaine » peut varier. Ainsi, en 1984, le Gouvernement n'a pas hésité à proposer de limiter l'aide sociale à fournir aux étrangers en séjour irrégulier à une aide matérielle en nature (article 11 de la loi du 28 juin 1984).

Proposition d'étendre le droit au minimex à toute personne résidant régulièrement en Belgique

Nous estimons que toute personne autorisée à séjourner en Belgique et régulièrement inscrite dans les registres communaux doit pouvoir bénéficier de ce revenu garanti. En donnant accès au territoire et en autorisant son séjour ou son établissement, l'Etat belge s'engage à reconnaître à l'intéressé tous les droits et obligations prévus par les lois et règlements belges. Ainsi, la présente proposition tend à élargir le champ d'application de la loi du 7 août 1974 à toute personne résidant régulièrement en Belgique sans distinction de nationalité ou de durée de résidence. Seuls seront exclus du bénéfice de la loi les étrangers en séjour irrégulier, les étrangers en court séjour et les étudiants étrangers. Ces derniers peuvent néanmoins bénéficier d'une aide sociale conformément à l'article 1er de la loi organique des C.P.A.S.

Dans cette même logique de solidarité sociale, nous estimons également qu'il fallait dissocier le droit au revenu minimum garanti de l'obligation alimentaire civile et ainsi supprimer l'obligation dans le chef des C.P.A.S. de récupérer le montant du minimex auprès des familles. Cette mesure a été maintes fois critiquée (rapport à l'Exécutif de la Communauté française — Jacques Zwick, président du groupe Inter-Directions de lutte contre la pauvreté et l'exclusion sociale — juillet 1990; proposition de loi Hancké, Doc. Chambre, S.E. 1988, 243/1) tant pour le sucroît des formalités administratives qu'elles entraîne, que pour l'image de marque négative que revêt le C.P.A.S. dans cette fonction et pour la non-rentabilité financière de cette mesure.

Réactualisation de la solidarité nationale

D'autre part, tout comme le régime de la sécurité sociale, les régimes du minimex et de l'aide sociale reposent sur le principe de la solidarité sociale impli-

Hoewel het recht op O.C.M.W.-bijstand erkend wordt door een wet, kan die bijstand van financiële (gewoonlijk het bedrag van het bestaansminimum), van materiële of van sociale of psychologische aard zijn en kan het begrip « een leven dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid » een andere inhoud krijgen. In 1984 heeft de Regering bijvoorbeeld niet gearzeld de bijstand aan vreemdelingen die onwettig in het Rijk verblijven, te beperken tot een materiële dienstverlening in de vorm van uitkeringen in natura (artikel 11 van de wet van 28 juni 1984).

Voorstel tot uitbreiding van het recht op het bestaansminimum tot eenieder die regelmatig in België verblijft

Wij zijn van mening dat eenieder die de toelating heeft in België te verblijven en regelmatig is ingeschreven in de gemeentelijke registers, aanspraak moet kunnen maken op dit bestaansminimum. Door de vreemdeling toegang tot het grondgebied te verlenen en hem de toelating te geven voor een verblijf of een vestiging, erkent de Belgische Staat dat de betrokkene alle rechten en verplichtingen heeft, bepaald in de Belgische wetten en verordeningen. Dit voorstel beoogt het toepassingsgebied van de wet van 7 augustus 1974 uit te breiden tot eenieder die regelmatig in België verblijft, zonder onderscheid van nationaliteit of verblijfsduur. Enkel de vreemdelingen die onregelmatig in het land verblijven, de vreemdelingen die in het land zijn voor een kort verblijf en de buitenlandse studenten worden buiten de toepassingsfeer van deze wet gehouden. Deze laatsten kunnen evenwel aanspraak maken op O.C.M.W.-bijstand conform artikel 1 van de wet betreffende de O.C.M.W.

In die zelfde geest van sociale solidariteit menen wij dat het eveneens aangewezen is het recht op het gewaarborgd minimum inkomen niet langer te koppelen aan de burgerlijke onderhoudsplicht. De O.C.M.W. mogen niet langer verplicht worden het bedrag van het bestaansminimum op de gezinnen te verhalen. Op die maatregel werd reeds herhaaldelijk kritiek geuit (verslag aan de Executieve van de Franse Gemeenschap — Jacques Zwick, voorzitter van de groep *Inter-Directions de lutte contre la pauvreté et l'exclusion sociale* — juli 1990; wetsvoorstel-Hancké, Gedr. St. Kamer 243/1, B.Z. 1988), niet alleen wegens de administratieve rompslomp maar ook omdat het O.C.M.W. bij dergelijk optreden een negatief imago krijgt en omdat die maatregel financieel niet rendabel is.

Het actualiseren van de nationale solidariteit

Net zoals de sociale-zekerheidsregeling berusten ook de regelingen inzake het bestaansminimum en de maatschappelijke dienstverlening op het beginsel van

quant une juste redistribution des richesses. Actuellement, le système mis en place est très complexe et aboutit à certaines incohérences manifestes.

En effet, l'intervention de l'Etat diffère selon la nature de l'aide octroyée et la nationalité des indigents :

— L'aide sociale accordée à un étranger en vertu de la loi organique des C.P.A.S. est remboursée intégralement par l'Etat tant que l'étranger n'est pas inscrit au registre de la population. Ce remboursement se limite toutefois au montant correspondant au minimex, à une aide équivalente aux allocations familiales garanties et aux frais d'affiliation et de cotisation à l'A.M.I. (art. 5 et 11, § 2, de la loi du 2 avril 1965, arrêté ministériel du 20 mars 1983 modifié par l'arrêté ministériel du 13 juin 1989).

— Par contre, l'intervention de l'Etat est partielle lorsqu'un Belge, un étranger C.E.E., un réfugié reconnu ou un apatride bénéficie du minimex, puisqu'il ne rembourse au C.P.A.S. que 50 p.c. de cette aide financière (art. 18 de la loi du 7 août 1974). Toutefois, le ressortissant C.E.E. ou le réfugié ne remplissant pas les conditions de résidence ne peut demander, s'il est sans ressources, qu'une aide sociale qui sera ou non intégralement remboursée selon qu'il est ou non inscrit au registre de la population.

— Enfin, il n'y a aucune solidarité nationale pour les étrangers non C.E.E. indigents inscrits au registre de la population. La seule aide sociale à laquelle ils peuvent prétendre en cas d'indigence n'est pas remboursable par l'Etat. L'étranger non C.E.E. indigent est donc intégralement à charge de la collectivité locale.

Nous proposons de reprendre le système proposé par le Commissariat royal à la politique des immigrés dans son rapport de mai 1990, système qui présente l'avantage de redistribuer plus justement les richesses, sans pour autant aggraver le déficit des finances publiques.

Commentaires des articles

Article 1er

— Cet article étend le bénéfice du minimex à toute personne résidant régulièrement et effectivement en Belgique, quelle que soit sa nationalité. Ainsi, sont visés les Belges, les étrangers C.E.E., les réfugiés

de sociale solidarité datant d'une billijke verdeling van de rijkdommen impliceert. Het huidige systeem is zeer ingewikkeld en leidt tot een aantal duidelijk onsaamenhangende toestanden.

De tegemoetkoming van de Staat verschilt immers volgens de aard van de verstrekte hulp en volgens de nationaliteit van de behoeftigen :

— De maatschappelijke bijstand die krachtens de wet op de inrichting van de O.C.M.W.'s verleend wordt aan een vreemdeling, wordt integraal terugbetaald door de Staat zolang de vreemdeling niet is ingeschreven in het bevolkingsregister. Die terugbetaling is evenwel beperkt tot het bedrag dat overeenstemt met het bestaansminimum, een uitkering die te vergelijken is met de gewaarborgde gezinsbijslag en de bijdragen en lidmaatschapskosten in de ziekte en invaliditeitsverzekering (art. 5 en 11, § 2, van de wet van 2 april 1965, ministerieel besluit van 20 maart 1983, gewijzigd door het ministerieel besluit van 13 juni 1989).

— Wanneer een Belg, een vreemdeling die E.E.G.-onderdaan is, een erkende vluchteling of een staatloze het bestaansminimum geniet, levert de Staat slechts een gedeeltelijke bijdrage aangezien hij aan het O.C.M.W. slechts 50 pct. van het bedrag van het bestaansminimum terugbetaalt (art. 18 van de wet van 7 augustus 1974). De E.E.G.-onderdaan of de vluchteling die niet aan de verblijfsvoorwaarden voldoet kan, indien hij geen voldoende bestaansmiddelen heeft, slechts een beroep doen op de bijstand van het O.C.M.W., die al dan niet volledig terugbetaald wordt naargelang de betrokkene al dan niet is ingeschreven in het bevolkingsregister.

— Tenslotte is er geen enkele vorm van nationale solidariteit voor de behoeftige vreemdelingen die geen E.E.G.-ingezetenen zijn en die in het bevolkingsregister zijn ingeschreven. De bijstand van het O.C.M.W. waarop zij, indien ze behoeftig zijn, aanspraak kunnen maken is niet door de Staat terugbetaalbaar. De behoeftige vreemdeling die geen E.E.G.-onderdaan is, is dus volledig ten laste van de plaatselijke gemeenschap.

Wij stellen voor het systeem over te nemen dat wordt voorgesteld door het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid in zijn rapport van mei 1990. Dit systeem biedt immers het voordeel dat de rijkdommen rechtvaardiger worden verdeeld zonder dat het tekort van de staatsfinanciën vergroot.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

— Dit artikel breidt het recht op het bestaansminimum uit tot eenieder die regelmatig en werkelijk in België verblijft, ongeacht zijn nationaliteit. Daartoe behoren de Belgen, de E.E.G.-onderdanen, de

reconnus, les apatrides, les étrangers autorisés à séjourner ou à s'établir en Belgique ainsi que les candidats réfugiés.

Cette question n'est pas neuve puisque lors des discussions préparatoires de la loi, on avait déjà longuement débattu de la question de savoir si le droit au minimex ne devait pas être également accordé aux étrangers C.E.E. et aux étrangers ressortissants de pays avec lesquels la Belgique avait conclu des conventions de réciprocité. Finalement, le gouvernement de l'époque n'avait pas accueilli les amendements en faveur de l'extension du droit, mais avait accepté d'insérer dans l'article 1er un deuxième paragraphe donnant au Roi la possibilité d'élargir l'application de la loi aux personnes qui ne possèdent pas la nationalité belge. Et c'est ainsi qu'un arrêté royal du 8 janvier 1976 a étendu le droit aux ressortissants C.E.E., réfugiés reconnus et apatrides, tout en leur imposant une condition supplémentaire, à savoir un délai de résidence effective en Belgique de cinq ans.

Toutefois, cette condition, n'étant pas imposée aux nationaux, était discriminatoire. La Belgique fut donc condamnée par la Cour de Justice des Communautés européennes (C.J.C.E. du 27 mars 1985 — affaire 122/83; C.J.C.E. du 11 juillet 1985 — affaire 137/84; C.J.C.E. du 3 juillet 1986 — affaire 139/85).

Modifiant alors sa réglementation, le gouvernement a décidé de maintenir le droit ouvert aux ressortissants C.E.E., apatrides et réfugiés reconnus en maintenant la condition de résidence de cinq ans, mais en l'étendant « subtilement » aux nationaux. La Belgique, en imposant les mêmes conditions aux étrangers C.E.E. et aux nationaux, n'était dès lors plus critiquable au regard du droit européen, mais limitait sérieusement le droit au minimex.

— Toutefois, les étudiants étrangers visés à l'article 60 de la loi du 15 décembre 1980, bien que régulièrement inscrits dans les registres communaux, ne sont pas visés dans la présente disposition. En effet, une des conditions mises à leur séjour est la disposition de ressources suffisantes tout au long de leur séjour. L'article 60 de la loi du 15 décembre 1980 prévoit que la preuve de ces moyens de subsistance peut être apportée soit par une bourse d'étude, soit par une prise en charge pour la durée des études, soit par une activité lucrative déterminée. Sauf à modifier la loi du 15 décembre 1980 sur ce point, ce qui est étranger aux objectifs poursuivis par la présente proposition, les étudiants ne pourront solliciter l'octroi d'un minimex. Ceci n'exclut pas le fait qu'en cas d'indigence

erkende vluchtelingen, de staatlozen, de vreemdelingen die de toelating hebben in België te verblijven of er zich te vestigen, evenals de kandidaat-vluchtelingen.

Dit probleem is niet nieuw daar bij de parlementaire voorbereiding van de wet zeer lang gediscussieerd werd over de vraag of het recht op het bestaansminimum ook niet toegekend diende te worden aan vreemdelingen die E.E.G.-onderdanen zijn en aan vreemdelingen die onderdaan zijn van een land waarmee België een wederkerigheidsovereenkomst heeft gesloten. De toenmalige regering verwierp tenslotte de amendementen tot uitbreiding van het recht maar aanvaardde in artikel 1 een § 2 in te voegen, waarbij aan de Koning de bevoegdheid gegeven werd het toepassingsgebied van de wet uit te breiden tot de personen die de Belgische nationaliteit niet hebben. Een koninklijk besluit van 8 januari 1976 breidde het recht op een bestaansminimum aldus uit tot de E.E.G.-onderdanen, de erkende vluchtelingen en de staatlozen op voorwaarde dat zij aan een bijkomende voorwaarde voldeden, namelijk een werkelijk verblijf in België gedurende vijf jaar.

Die voorwaarde gold evenwel niet voor de eigen ingezetenen en was dus discriminerend. België werd door het Hof van Justitie veroordeeld (Hof van Justitie/Europese Gemeenschap 27 maart 1985 — zaak 122/83; H.J.E.G. 11 juli 1985 — zaak 137/84; H.J.E.G. 3 juli 1986 — zaak 139/85).

De Regering besloot de reglementering te wijzigen. Zoals vroeger konden de E.E.G.-onderdanen, de staatlozen en de erkende vluchtelingen aanspraak maken op het recht op een bestaansminimum op voorwaarde dat zij reeds vijf jaar in het land verbleven. Het recht werd evenwel op subtiële wijze ook uitgebreid tot de eigen ingezetenen. Door dezelfde voorwaarden op te leggen aan de eigen ingezetenen en aan de E.E.G.-onderdanen overtrad België niet langer de Europese rechtsregels maar beperkte het sterk het recht op het bestaansminimum.

— Deze bepaling is evenwel niet van toepassing op de buitenlandse studenten bedoeld in artikel 60 van de wet van 15 december 1980, hoewel zij regelmatig zijn ingeschreven in de gemeentelijke registers. Om in het land te kunnen verblijven moeten zij immers voor de volledige duur van het verblijf kunnen beschikken over voldoende bestaansmiddelen. Artikel 60 van de wet van 15 december 1980 bepaalt dat het bewijs van voldoende middelen van bestaan onder meer wordt geleverd door voorlegging van een attest waaruit blijkt dat de vreemdeling een studiebeurs geniet of van een verbintenis waaruit blijkt dat iemand de vreemdeling te zijnen laste neemt voor de duur van de studie of door het wettig uitoefenen van een bepaalde winstgevendende werkzaamheid. Tenzij de

soudaine et involontaire, l'étudiant étranger puisse faire appel au C.P.A.S. sous la forme d'un secours temporaire, entièrement à charge de l'Etat.

— La modification proposée présente également l'avantage de fixer les catégories de bénéficiaires du droit au minimex dans le texte de loi lui-même. Il entraîne donc la suppression du paragraphe 2 de l'article 1 de l'arrêté royal du 20 décembre 1988.

— La modification proposée n'impose aucun délai: la dignité humaine ne souffre aucun délai. Il faut, mais il suffit que l'individu soit régulièrement inscrit dans les registres communaux. Par résidence effective, il faut entendre le lieu où l'intéressé est inscrit dans les registres communaux, le registre de la population ou le registre des étrangers. L'amendement proposé entraîne donc l'abrogation de l'article 26 de l'arrêté royal du 30 octobre 1974, tel que modifié par l'arrêté royal du 27 mars 1987.

Doivent être également visés les candidats réfugiés. La distinction entre candidat réfugié et réfugié politique reconnu est irrelevante en la matière. L'article 1er de la Convention de Genève définit les critères sur base desquels un individu est considéré comme réfugié, et la reconnaissance de cette qualité est déclarative et non constitutive, ce qui veut dire qu'un candidat réfugié est également visé par la Convention de Genève. Preuve en est que les candidats réfugiés n'ont pas été visés par les limitations dans l'octroi de l'aide à allouer par le C.P.A.S. visées dans la loi du 20 juin 1984.

— Les exceptions à la condition de majorité (mineurs célibataires avec enfants à charge et mineurs émancipés par mariage) s'appliquent dorénavant à toutes les catégories visées au premier alinéa du présent article. Dans la législation actuelle, seuls les mineurs belges peuvent prétendre au bénéfice du minimex.

Il est certain que la modification proposée signifie une augmentation importante des ayants droit au minimex, mais cette augmentation n'entraîne pas une dépense publique supplémentaire puisque le nombre d'ayants droit à l'aide sociale visé à l'article 1er de la loi du 8 juillet 1976 diminuera automatiquement dans les mêmes proportions. De plus, la présente proposition modifie l'article 18 de la même loi, en instau-

wet van 15 december 1980 op dit punt wordt gewijzigd, wat dit voorstel niet beoogt, kunnen de studenten geen bestaansminimum aanvragen. Dit sluit evenwel niet uit dat de buitenlandse student die plots en onvrijwillig behoeftig wordt, een beroep doet op het O.C.M.W. in de vorm van een tijdelijke steun die volledig door de Staat wordt betaald.

— De voorgestelde wijziging biedt eveneens het voordeel dat de categorieën van rechthebbenden op het bestaansminimum in de wettekst zelf worden opgenomen. Die wijziging leidt dus tot de afschaffing van § 2 van artikel 1 van het koninklijk besluit van 20 december 1988.

— In het voorgestelde artikel wordt geen enkele termijn opgelegd: de menselijke waardigheid is niet verenigbaar met het opleggen van termijnen. Het is nodig maar het is ook voldoende dat de betrokkene regelmatig is ingeschreven in de gemeentelijke registers. Onder werkelijke woonplaats wordt de plaats verstaan waar de betrokkene is ingeschreven in de gemeentelijke registers, het bevolkingsregister of het vreemdelingenregister. Het voorgestelde artikel leidt dus tot de opheffing van artikel 26 van het koninklijk besluit van 30 oktober 1974, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 27 maart 1987.

Tot het toepassingsgebied van dit artikel behoren ook de kandidaat vluchtelingen. Het onderscheid tussen een kandidaat vluchteling en een erkend politiek vluchteling is ter zake niet relevant. Artikel 1 van de Conventie van Genève bepaalt de criteria op grond waarvan een individu beschouwd wordt als vluchteling en de erkenning van die hoedanigheid heeft een declaratief en niet een rechtscheppend karakter, wat betekent dat een kandidaat vluchteling door de Conventie van Genève ook in aanmerking wordt genomen. Het beste bewijs daarvan is dat de in de wet van 20 juni 1984 bedoelde beperkingen van de steun die door het O.C.M.W. wordt verleend, niet van toepassing zijn op de kandidaat vluchtelingen.

— De uitzonderingen op de meerderjarigheidsvoorwaarde (ongehuwde minderjarigen met kinderen ten laste en door huwelijk ontvoogde minderjarigen) zijn voortaan van toepassing op alle categorieën bedoeld in het eerste lid van dit artikel. Volgens de huidige wet kunnen enkel de Belgische minderjarigen aanspraak maken op het bestaansminimum.

Het is duidelijk dat ons voorstel een aanzienlijke stijging van het aantal rechthebbenden op het bestaansminimum ten gevolge zal hebben, doch die stijging brengt geen bijkomende overheidsuitgaven mee aangezien het aantal rechthebbenden op de in artikel 1 van de wet van 8 juli 1976 bedoelde O.C.M.W.-steun automatisch met evenveel eenheden zal dalen. Daarenboven wijzigd het voorstel artikel 18 van de

rant une clé de répartition des 50 p.c. de subsides de l'Etat en matière de versements du minimex au prorata du nombre d'ayants droit par mille habitants.

En étendant le droit au minimex aux étrangers régulièrement inscrits en Belgique, nous restons néanmoins conscients du risque de réveiller certains sentiments xénophobes et racistes. Certaines communes pourraient être tentées de refuser l'inscription des étrangers dans leurs registres. D'une part, cette réaction serait parfaitement illégale et l'autorité de tutelle devrait intervenir fermement. D'autre part, le système de clé de répartition organisé à l'article 18 prévoit une juste répartition de l'intervention de l'Etat en fonction de la population aidée. Il s'ensuit que les communes à forte concentration de population étrangère ne verront pas leurs finances se dégrader par un surcroît de dépenses sociales. De plus, dans les communes à forte concentration immigrée, les étrangers ne sont pas les demandeurs majoritaires d'aide sociale ou de minimex.

Article 2

Vu le caractère confidentiel de l'échange des données entre le C.P.A.S. et les administrations publiques, l'intéressé doit être informé qu'un échange a lieu et doit avoir communication des données échangées. Grâce à cette information préalable, l'intéressé pourra éventuellement corriger ou compléter ces données. Ce principe doit être fixé dans la loi parce qu'il constitue la base élémentaire du droit au respect de la vie privée. Actuellement, le droit est reconnu, mais seulement dans un arrêté d'exécution. La présente disposition entend simplement fixer ce droit dans la loi, laissant le soin aux arrêtés d'exécution de fixer les modalités de cet échange d'informations.

Cette disposition prévoit également qu'il appartient au Roi de déterminer les règles de calcul des ressources. Sans vouloir fixer lesdites règles dans la loi, il serait préférable de faire prévaloir les réalités sur les fictions. Ainsi, on devrait prendre en considération les loyers réellement perçus, les intérêts réels de l'argent placé. Les fictions que constituent le revenu cadastral ou les intérêts théoriques ne devraient être pris en compte que dans la mesure où les intéressés ne peuvent établir leurs revenus réels.

Article 3

L'article 6, alinéa 2, de la loi du 7 août 1974 présente un caractère dissuasif puisque obligation peut être faite à l'intéressé de faire valoir ses droits alimentai-

wet van 7 augustus 1974 door de staatstoelage van 50 pct. die het O.C.M.W. ontvangt ter financiering van de bestaansminima, te verdelen op grond van het aantal rechthebbenden per duizend inwoners.

Door het recht op het bestaansminimum uit te breiden tot de vreemdelingen die regelmatig in België zijn ingeschreven, dreigen xenofobie en racisme opnieuw toe te nemen. Wij zijn ons daar heel goed van bewust. Sommige gemeenten zouden kunnen geneigd zijn de inschrijving van vreemdelingen in hun registers te weigeren. Deze reactie zou evenwel totaal onwettelijk zijn en de toezichthoudende overheid moet daartegen krachtadig optreden. De in artikel 18 georganiseerde verdeelsleutel voorziet evenwel in een rechtvaardige verdeling van de Staatssteun op grond van het aantal inwoners dat wordt geholpen. Daardoor wordt vermeden dat de financiële toestand van de gemeenten waar heel veel vreemdelingen wonen, door een toename van de sociale uitgaven in ongunstige zin evolueert. In die gemeenten zijn het daarenboven niet de vreemdelingen die de meerderheid vormen van de aanvragers van O.C.M.W.-steun of van het bestaansminimum.

Artikel 2

Gelet op het vertrouwelijk karakter van de uitwisseling van gegevens tussen het O.C.M.W. en de overheidsbesturen, moet de betrokkene op de hoogte zijn van de uitwisseling en moet hem worden meegedeeld welke gegevens worden uitgewisseld. Dankzij die voorafgaande kennisgeving kan de betrokkene eventueel de gegevens verbeteren of aanvullen. Dit principe moet in de wet worden opgenomen omdat het een wezenlijk bestanddeel vormt van het recht op de eerbiediging van het privéleven. Op het ogenblik wordt dit recht erkend, doch slechts in een uitvoeringsbesluit. Het voorgestelde artikel 2 wil dit recht gewoon in de wet opnemen. De wijze waarop de gegevensuitwisseling moet geschieden kan vervolgens in uitvoeringsbesluiten worden bepaald.

Dit artikel bepaalt eveneens dat het tot de bevoegdheid van de Koning behoort de regels te stellen voor de berekening van de bestaansmiddelen. Het is niet nodig dat die regels deel uitmaken van de wet doch het zou wenselijk zijn dat de voorkeur wordt gegeven aan de werkelijkheid boven de fictie. Zo moeten werkelijke huurbedragen en de werkelijke intresten van het belegde geld in aanmerking worden genomen. Het kadastraal inkomen of de theoretische intresten zijn ficties waarmee slechts rekening moet worden gehouden in zoverre de betrokkenen hun werkelijke inkomsten niet kunnen bepalen.

Artikel 3

Artikel 6, tweede lid, van de wet van 7 augustus 1974 werkt ontradend aangezien de betrokkene verplicht kan worden zijn recht op onderhouds-

res. D'une part, cette obligation n'est pas générale mais facultative, ce qui peut engendrer un certain arbitraire. D'autre part, il est certain que cette obligation dissuade beaucoup d'intéressés de demander le minimex, compromettant ainsi le rôle social du C.P.A.S.

Article 4

L'arrêté royal n° 244 avait transformé la possibilité de récupération à charge des débiteurs d'aliments en une obligation. Dans ce cadre, le C.P.A.S. ne peut pas récupérer le minimex auprès des débiteurs d'aliments si leurs revenus imposables ne dépassent pas un plancher fixé par arrêté royal (actuellement à 562 865 francs, augmenté de 78 802 francs par personne à charge).

Le C.P.A.S. doit récupérer auprès des parents (père et mère et éventuellement auprès du conjoint) le minimum de moyens d'existence accordé aux enfants aussi longtemps que ceux-ci sont bénéficiaires d'allocations familiales.

Le C.P.A.S. peut récupérer (mais ne doit pas) le minimum de moyens d'existence si celui-ci a été octroyé durant moins de trois mois. Dans les autres cas, le minimum de moyens d'existence ne peut être récupéré.

Bien souvent, le débiteur d'aliments dispose de faibles revenus, ou bien il a déjà rempli son obligation alimentaire. Il s'ensuit que l'obligation imposée par l'arrêté royal n° 244 a accru considérablement le travail administratif (formalités, demandes de renseignements auprès des débiteurs d'aliments et de l'administration, etc.) au détriment du travail social, du travail de guidance. La mission d'aide sociale est ainsi compromise, transformant les travailleurs sociaux en contrôleurs fiscaux ou en juges d'instruction.

De plus, il est indéniable que cet arrêté oblige le C.P.A.S. à procéder à une enquête financière et sociale auprès des débiteurs d'aliments, ce qui peut provoquer une réticence de s'adresser au C.P.A.S. de crainte que les proches ne doivent supporter le coût de l'intervention, ou qu'ils n'aient connaissance de cette demande introduite auprès du C.P.A.S. Nous croyons dès lors que le minimex doit être dissocié de l'obligation alimentaire civile et partant doit être placé sur le même pied que les autres minima garantis, à savoir le revenu garanti aux personnes âgées, les allocations familiales garanties et les allocations de handicapés. Le droit au minimex est un droit individuel qui a été institué pour parachever l'édifice de la

uitkeringen te doen gelden. Bovendien moet dit van de betrokkene worden geveerd maar « kan » het worden geveerd, wat tot een zekere willekeur aanleiding kan geven. Zeker is dat die bepaling heel wat betrokkenen voor het aanvragen van het bestaansminimum doet terugschrikken. Op die wijze wordt de sociale rol van het O.C.M.W. in het gedrang gebracht.

Artikel 4

Het koninklijk besluit nr. 244 bepaalt dat de kosten van de maatschappelijke dienstverlening moeten worden verhaald op de onderhoudsplichtigen. Voorheen was dit geen verplichting maar een mogelijkheid. In deze context kan het O.C.M.W. het bestaansminimum niet verhalen op de onderhoudsplichtigen indien hun belastbare inkomsten beneden een bepaalde grens liggen die bij koninklijk besluit is vastgelegd (thans 562 865 frank, vermeerderd met 78 802 frank per persoon ten laste).

Het O.C.M.W. moet op de ouders (vader en moeder en eventueel op de echtgenoot) het bestaansminimum verhalen dat aan de kinderen wordt toegekend zolang die kinderen kinderbijslag genieten.

Het O.C.M.W. kan dit verhaalrecht uitoefenen (doch moet dit niet doen) indien het bestaansminimum gedurende minder dan drie maanden werd toegekend. In de andere gevallen mag het bestaansminimum niet worden teruggevorderd.

Heel dikwijls beschikt de onderhoudsplichtige slechts over weinig inkomsten of heeft hij reeds voldaan aan zijn onderhoudsplicht. De bij koninklijk besluit nr. 244 ingevoerde verplichting heeft een aanzienlijke vermeerdering van het administratief werk meegebracht (formaliteiten, vragen om inlichtingen bij de onderhoudsplichtigen en bij de administratie, enz.) waardoor minder aandacht kan worden besteed aan het maatschappelijk werk, het begeleidingswerk. De opdracht inzake maatschappelijke dienstverlening wordt daardoor op de helling geplaatst en de maatschappelijke werkers gedragen zich als belastingcontroleurs of onderzoeksrechters.

Het kan daarenboven niet worden ontkend dat dit besluit het O.C.M.W. verplicht bij de onderhoudsplichtigen een financieel en sociaal onderzoek in te stellen wat velen ertoe aanzet zich niet tot het O.C.M.W. te wenden. Ze vrezen immers dat hun familieleden zullen moeten opdraaien voor de verleende steun of gewoon weet zullen hebben van de aanvraag die bij het O.C.M.W. werd ingediend. Wij zijn dus van mening dat het bestaansminimum moet worden losgekoppeld van de burgerlijke onderhoudsplicht en bijgevolg op dezelfde manier moet worden behandeld als de andere gewaarborgde minima zoals het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, de gewaarborgde gezinsbijslag en de tege-

sécurité sociale. Bien que ce droit présente un caractère résiduaire, la solidarité sociale ne peut être remplacée par une sorte de solidarité familiale qui s'avère en fait dissuasive et réductrice des droits.

C'est pourquoi la présente disposition prévoit clairement que le C.P.A.S. conserve son droit propre de récupération, mais que l'exercice de ce droit reste facultatif.

Article 5

Pour ce qui concerne les modalités de calcul des charges respectives des C.P.A.S. et de l'Etat, le Commissariat royal à l'immigration énonce clairement les avantages d'une disposition se fondant sur une meilleure répartition des ressources.

« Dans les grandes villes, le nombre des bénéficiaires du revenu minimum d'existence est beaucoup plus élevé que dans les autres communes. Ceci est dû principalement au processus de suburbanisation qui s'accomplit et plus spécifiquement aux composants sociaux qui s'y attachent. Ce sont en effet les groupes économiquement les plus faibles qui sont à la traîne dans les grandes villes (personnes âgées, chômeurs, travailleurs non scolarisés, immigrés, familles monoparentales), en d'autres termes, ces groupes qui précisément sont les premiers atteints sur le plan de la sécurité d'existence.

Etant donné l'énorme envergure et la complexité de la problématique des grandes villes, le ralentissement de ce processus de suburbanisation avec ses conséquences sociales négatives est une tâche excessivement difficile.

Afin de réduire quelque peu la pression des charges financières pesant sur les grandes villes, imputable au grand nombre de bénéficiaires du minimex, on peut essayer d'obtenir un étalement plus équilibré couvrant toutes les communes.

Il a été proposé d'élaborer une clé de répartition des 50 p.c. des subsides de l'Etat en matière de versements du minimex au prorata du nombre d'ayants droit par mille habitants. Pour calculer cette clé de répartition, nous partons du principe de l'étalement sur toutes les communes du nombre d'ayants droit par mille habitants (variant de 0 à 14,9 par mille habitants). Il est entendu que l'objectif visant à ce que l'autorité supérieure n'encoure aucune charge supplémentaire reste de rigueur. »

Ce dernier principe peut être également appliqué aux ayants droit à l'aide sociale.

moetkomsten aan de mindervaliden. Het recht op het bestaansminimum is een individueel recht dat door de architecten van de sociale zekerheid als de kroon op het werk wordt beschouwd. Hoewel dit recht een residuair karakter heeft mag de sociale solidariteit niet worden vervangen door een soort familiale solidariteit die blijkbaar ontradend werkt en de rechten beknot.

Daarom bepaalt dit voorstel duidelijk dat het O.C.M.W. zijn eigen verhaalrecht behoudt, maar dat de uitoefening van dit recht facultatief blijft.

Artikel 5

Wat de wijze betreft waarop de respectieve lasten van het O.C.M.W. en van de Staat worden berekend, wijst het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid heel duidelijk op de voordelen van een regeling die gebaseerd is op een betere verdeling van de middelen.

« In de grote steden is het aantal bestaansminimumtrekkers veel hoger dan in de andere gemeenten. Dit heeft vooral te maken met het suburbanisatieproces dat zich volstrekt en meer specifiek met de sociale componenten hieraan verbonden. Het zijn immers de economisch zwakkere groepen die achterblijven in de grootsteden (bejaarden, werklozen, ongeschoolde arbeiders, migranten, éenoudergezinnen), met andere woorden precies die groepen welke het eerst getroffen worden door bestaansonzekerheid.

Wegens de enorme omvang en complexiteit van de grootstedelijke problematiek is de afremming van het suburbanisatieproces, met zijn negatieve sociale consequenties, een uiterst moeilijke opgave.

Teneinde de grote druk een beetje te verlichten, kan men proberen een evenwichtiger spreiding te verkrijgen, over alle gemeenten, van de financiële lasten van het grote aantal bestaansminimumtrekkers in de grote steden.

Voorgesteld wordt een sleutel in te bouwen in de staatstoelage van 50 pct. van de bestaansminimumuitkeringen in verhouding tot het aantal rechthebbenden per duizend inwoners. Om deze sleutel te berekenen wordt uitgegaan van de spreiding van het aantal rechthebbenden per duizend inwoners over alle gemeenten (variërend van 0 tot 14,9 per duizend inwoners). Daarnaast blijft de doelstelling dat aan de overheid geen bijkomende last mag opgelegd worden, van kracht. »

Dit laatste principe kan ook worden toegepast op hen die aanspraak maken op O.C.M.W.-steun.

TABLEAU

(extrait du rapport du Commissariat royal
à la politique des immigrés)

Nombre d'ayants droit au minimex par mille habitants	Nombre de communes
0 - < 1	54
1 - < 2	175
2 - < 3	144
3 - < 4	66
4 - < 5	54
5 - < 6	40
6 - < 7	13
7 - < 8	18
8 - < 9	9
9 - < 10	6
10 - < 11	5
11 - < 12	0
12 - < 13	2
13 - < 14	0
14 et > 14	3
Total:	589

La clé de répartition suivante, élaborée par le Commissariat royal à partir des données relatives aux ayants droit au minimex, peut, selon nous, être également appliquée dans le cadre de la présente proposition.

Nombre d'ayants droit par mille habitants	Subside de l'Etat en %
0 - < 3	25
3 - < 6	40
6 - < 9	55
9 - < 12	70
12 et > 12	75

Article 6

La saisissabilité des biens du débiteur est la règle, à moins que les biens ne soient insaisissables par nature ou qu'ils ne soient attachés exclusivement à la personne du saisi, ou encore que ces biens ne soient déclarés insaisissables par la loi.

L'article 1408 du Code judiciaire énumère différents biens qui ne peuvent en aucun cas être saisis, tandis que l'article 1409 de ce Code fixe les limites dans lesquelles peuvent être saisies les sommes payées en exécution d'un contrat de louage de travail, d'un contrat d'apprentissage et en règle générale, les sommes payées sur base d'un statut, d'un abonnement ou dans le cadre de l'exécution de prestations effectuées sous l'autorité d'une autre personne.

L'article 1410 du Code judiciaire dispose dans son paragraphe 1er que les limitations précisées à l'article 1409 sont applicables aux différentes pensions,

TABEL

(uittreksel uit het verslag van het Koninklijk
Commissariaat voor het Migrantenbeleid)

Aantal rechthebbenden per duizend inwoners	Aantal gemeenten
0 - < 1	54
1 - < 2	175
2 - < 3	144
3 - < 4	66
4 - < 5	54
5 - < 6	40
6 - < 7	13
7 - < 8	18
8 - < 9	9
9 - < 10	6
10 - < 11	5
11 - < 12	0
12 - < 13	2
13 - < 14	0
14 en > 14	3
Totaal:	589

De volgende verdeelsleutel, die door het Koninklijk Commissariaat wordt gehanteerd ten behoeve van de rechthebbenden op het bestaansminimum, kan o.i. ook in het raam van dit voorstel worden toegepast.

Aantal rechthebbenden per duizend inwoners	% staats-toelage
0 - < 3	25
3 - < 6	40
6 - < 9	55
9 - < 12	70
12 en > 12	75

Artikel 6

Als regel geldt dat de goederen van de schuldenaar vatbaar zijn voor beslag, tenzij ze niet vatbaar zijn voor beslag uit hun aard of omdat zij uitsluitend verbonden zijn aan de beslagene of nog omdat die goederen door de wet niet vatbaar voor beslag verklaard zijn.

Artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek somt verschillende goederen op waarop in geen geval beslag kan worden gelegd. Artikel 1409 bepaalt binnen welke grenzen beslag kan worden gelegd op de bedragen uitgekeerd ter uitvoering van een arbeids-overeenkomst, een leerovereenkomst en in het algemeen een statuut, een abonnement, alsmede die welke worden uitgekeerd aan personen die onder het gezag van een ander persoon prestaties verrichten.

Artikel 1410, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de beperkingen opgesomd in artikel 1409 van toepassing zijn op de verschillende pensioenen,

allocations, pécules et indemnités énumérés par le texte. Le second paragraphe de l'article 1410 traite d'un autre objet en énumérant différentes prestations, pensions, rentes, etc., qui ne peuvent être cédées ni saisies.

L'article 1412 du Code judiciaire dispose que « les limitations prévues aux articles 1409 et 1410 ne sont pas applicables » lorsque la saisie est exécutée en raison d'une créance d'aliments.

Une interprétation erronée de ce texte peut avoir pour effet d'autoriser la saisie de sommes payées à titre de minimex lorsque cette saisie est pratiquée sur base d'une créance d'aliments.

Or, l'article 1410, § 2, 7°, du Code judiciaire n'a pas pour objet de poser des limitations, mais bien de prohiber radicalement la saisissabilité du minimex. Il s'ensuit que l'article 1412 n'est d'application qu'en ce qui concerne les biens par ailleurs déclarés saisissables, mais sous certaines limitations. Ainsi une exception dont la portée n'est que de supprimer tout seuil de saisissabilité des biens déclarés saisissables peut avoir pour effet de faire naître le droit de saisir un bien déclaré radicalement insaisissable.

La présente disposition tend à confirmer clairement cette interprétation logique qui respecte le texte de loi, et qui correspond d'ailleurs à l'intention du législateur, qui a voulu assurer au secouru un minimum décent de ressources sans lesquelles il ne pourrait plus subvenir à ses besoins essentiels, sinon même subsister.

Article 7

Vu que la présente proposition tend à étendre le droit au minimex à toute personne autorisée à séjourner régulièrement en Belgique et qu'elle instaure une nouvelle clé de répartition de la prise en charge du minimex, il convient de modifier la loi du 2 avril 1965.

Dans l'esprit de la nouvelle loi, sont entièrement à charge de l'Etat, les frais accordés par le C.P.A.S. sous forme d'aide sociale aux personnes non inscrites dans les registres communaux. Sont notamment visés les étrangers en court séjour et les étrangers en séjour illégal.

J.-F. VAES.

*
* *

uitkeringen, het vakantiegeld, en allerhande vergoedingen die in de tekst worden opgesomd. In de tweede paragraaf van artikel 1410 die over iets ander handelt, worden de verschillende bijlagen, pensioenen, renten, enz. opgesomd die niet vatbaar zijn voor overdracht of beslag.

Artikel 1412 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat « de beperkingen bedoeld in de artikelen 1409 en 1410 niet van toepassing zijn wanneer het beslag wordt verricht wegens een onderhoudsverplichting ».

Een verkeerde interpretatie van die tekst zou beslag op het bestaansminimum mogelijk maken indien dat beslag wordt verricht wegens een onderhoudsverplichting.

Artikel 1410, § 2, 7°, van het Gerechtelijk Wetboek heeft evenwel niet tot doel beperkingen in te voeren inzake het beslag, maar wel de vatbaarheid van het minimuminkomen voor beslag onmogelijk te maken. Daaruit vloeit voort dat artikel 1412 slechts van toepassing is wat de goederen betreft die binnen bepaalde grenzen vatbaar zijn verklaard voor beslag. Zo kan een uitzondering die alleen bedoeld is om de grens af te schaffen vanaf welke de voor beslag vatbare goederen in beslag genomen kunnen worden, tot gevolg hebben dat het recht ontstaat om een goed in beslag te nemen dat niet vatbaar voor beslag is verklaard.

Dit artikel wil deze logische interpretatie bevestigen, die de tekst van de wet eerbiedigt en die daarenboven met de bedoeling van de wetgever strookt. De wetgever wil immers de behoeftige een behoorlijk minimuminkomen waarborgen zonder hetwelk hij niet aan zijn essentiële behoeften kan voldoen of zonder hetwelk hij niet kan overleven.

Artikel 7

Daar dit voorstel het recht op het bestaansminimum wil uitbreiden tot een ieder die gemachtigd is regelmatig in België te verblijven en daar het een nieuwe verdeelsleutel invoert ter financiering van het bestaansminimum, moet de wet van 2 april 1965 worden gewijzigd.

Volgens de geest van de nieuwe wet zijn de uitgaven in de vorm van maatschappelijke dienstverlening aan de personen die niet in de gemeenteregisters zijn ingeschreven, volledig ten laste van de Staat. Hiermee worden de uitgaven bedoeld voor vreemdelingen die voor korte tijd of onwettig in België verblijven.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

L'article 1er de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence, modifié par la loi du 3 mars 1982, est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 1er.* — Toute personne ayant atteint l'âge de la majorité civile et résidant régulièrement et effectivement en Belgique, à l'exclusion des étudiants étrangers, a droit à un minimum de moyens d'existence s'il ne dispose pas de ressources suffisantes et n'est pas à même de se les procurer par ses efforts personnels ou par d'autres moyens.

Ce même droit est reconnu aux mineurs émancipés par mariage ainsi qu'aux mineurs célibataires ayant la charge d'un ou de plusieurs enfants. »

Art. 2

L'article 5, § 1er, alinéa 2, de la même loi, modifié par la loi du 5 janvier 1976 et par l'arrêté royal du 9 novembre 1988, est remplacé par la disposition suivante :

« Le Roi détermine les modalités de l'enquête sur les ressources et fixe les règles de calcul de celles-ci, règles fondées de préférence sur la réalité des revenus.

Sous réserve d'en informer préalablement l'intéressé, les administrations publiques, et notamment le contrôleur des contributions directes et le receveur de l'enregistrement et des domaines, pourront être consultés dans les limites déterminées par le Roi. Les renseignements ainsi obtenus seront également communiqués au demandeur du minimex. »

Art. 3

L'article 6, alinéa 2, de la même loi est abrogé.

Art. 4

La phrase liminaire de l'article 13, alinéa 2, de la même loi, modifié par l'arrêté royal n° 244 du 31 décembre 1984, est remplacée comme suit :

« Le centre a également la faculté de poursuivre ce remboursement en vertu d'un droit propre : »

VOORSTEL VAN WET

Artikel 1

Artikel 1 van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum, gewijzigd door de wet van 3 maart 1982, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Artikel 1.* — Met uitzondering van de buitenlandse studenten, heeft een ieder die burgerlijk meerderjarig is en die regelmatig en werkelijk in België verblijft, recht op een bestaansminimum indien hij geen toereikende bestaansmiddelen heeft noch in staat is deze hetzij door eigen inspanningen, hetzij op een andere manier te verwerven.

Hetzelfde recht wordt verleend aan de door huwelijk ontvoogde minderjarigen, alsmede aan de ongehuwde minderjarigen met een of meer kinderen ten laste. »

Art. 2

Artikel 5, § 1, tweede lid, van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 5 januari 1976 en door het koninklijk besluit van 9 november 1988, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« De Koning stelt nadere regels voor het onderzoek naar de bestaansmiddelen en stelt voor de berekening van die middelen de regels vast, die bij voorkeur rekening moeten houden met de werkelijke inkomsten.

De openbare besturen en in het bijzonder de controleur der directe belastingen en de ontvanger der registratie en domeinen kunnen worden geraadpleegd binnen de door de Koning bepaalde perken, nadat betrokkene hierover vooraf werd ingelicht. De aldus verkregen informatie zal eveneens worden meegedeeld aan de aanvrager van het bestaansminimum. »

Art. 3

Het tweede lid van artikel 3 van dezelfde wet wordt opgeheven.

Art. 4

De eerste zin van artikel 13, tweede lid, van dezelfde wet, gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 244 van 31 december 1984, wordt vervangen als volgt :

« Het centrum heeft eveneens de mogelijkheid het bestaansminimum te verhalen krachtens een eigen recht : »

Art. 5

L'article 18, alinéa 1er, de la même loi, modifié par l'arrêté royal du 9 novembre 1988, est remplacé par l'alinéa suivant :

« L'Etat accorde au centre public d'aide sociale visé à l'article 11 un subside pour le montant du minimex accordé selon les dispositions de la présente loi, proportionnel au nombre d'ayants droit à charge par mille habitants. Le subside se monte à 25 p.c. du montant minimum d'existence dans le cas d'une proportion de zéro à moins de trois ayants droit par mille habitants, 40 p.c. dans le cas d'une proportion de trois à moins de six ayants droit par mille habitants, 55 p.c. dans le cas d'une proportion de six à moins de neuf ayants droit par mille habitants, 70 p.c. dans le cas d'une proportion de neuf à moins de douze ayants droit par mille habitants et 75 p.c. dans le cas d'une proportion de douze ayants droit ou plus par mille habitants. »

Art. 6

La phrase liminaire de l'article 1412, alinéa 1er, du Code judiciaire, modifiée par la loi du 31 mars 1987, est remplacée comme suit :

« Les limitations prévues aux articles 1409 et 1410 ne sont pas applicables, pour autant que les biens aient été déclarés saisissables : »

Art. 7

L'article 5, 2°, de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les commissions d'assistance publique, modifié par la loi du 9 juillet 1971, est remplacé comme suit :

« 2° à un indigent qui ne possède pas la nationalité belge, et ce, jusqu'à son inscription aux registres communaux. »

J.-F. VAES.
D. NELIS.

Art. 5

Artikel 18, eerste lid, van dezelfde wet, gewijzigd door het koninklijk besluit van 9 november 1988, wordt vervangen als volgt :

« De Staat verleent aan het in artikel 11 bedoelde openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn een toelage voor het bedrag van het bestaansminimum, toegekend overeenkomstig de bepalingen van deze wet. Die toelage staat in verhouding tot het aantal rechthebbenden ten laste per duizend inwoners. De toelage bedraagt 25 pct. van het bedrag van het bestaansminimum wanneer er per duizend inwoners minder dan drie rechthebbenden zijn, 40 pct. wanneer er per 1 000 inwoners drie tot minder dan zes rechthebbenden zijn, 55 pct. wanneer er per duizend inwoners zes tot minder dan negen rechthebbenden zijn, 70 pct. wanneer er per duizend inwoners negen tot minder dan twaalf rechthebbenden zijn en 75 pct. wanneer er per duizend inwoners twaalf of meer rechthebbenden zijn. »

Art. 6

De eerste zin van artikel 1412, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd door de wet van 31 maart 1987, wordt vervangen als volgt :

« De beperkingen bedoeld in de artikelen 1409 en 1410 zijn niet van toepassing, voor zover de goederen voor beslag vatbaar werden verklaard : »

Art. 7

Artikel 5, 2°, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand, gewijzigd door de wet van 9 juli 1971 wordt vervangen als volgt :

« 2° aan een behoeftige, die de Belgische nationaliteit niet bezit, en dit tot zijn inschrijving in de gemeentelijke registers. »

ANNEXE

Intervention de l'Etat dans les charges d'aide sociale
et de minimex selon la situation de l'intéressé(comparaison des législations existantes (juillet 1990)
avec la proposition Ecolo novembre 1990)

BIJLAGE

Aandeel van de Staat in de lasten van de maatschappelijke
dienstverlening en van het bestaansminimum volgens
de toestand van de betrokkene(vergelijking van de bestaande wetgevingen (juli 1990)
met het voorstel Ecolo van november 1990)

Catégories des intéressés selon leur titre de séjour défini par la loi du 15 décembre 1980 — Categorieën van betrokkenen volgens het soort verblijf bepaald door de wet van 15 december 1980	Selon la législation actuelle — Volgens de bestaande wetgeving		Selon la proposition Ecolo 11/90 — Volgens het Ecolovoorstel 11/90	
	Droit — Recht loi/wet 7.8.1974 loi/wet 8.7.1976	A charge de qui — Ten laste van wie loi/wet 2.4.1965 loi/wet 7.8.1974	Droit — Recht	A charge de qui — Ten laste van wie
1. Belge/Belg				
— séjour < 5 ans/ verblijf < 5 jaar	A.S./M.D.	100 % C.P.A.S./ O.C.M.W.		
— séjour > 5 ans/ verblijf > 5 jaar	Mx/B.M.	50 % C.P.A.S./ O.C.M.W.		
2. C.E.E./E.E.G.-onderdaan				
— séjour < 5 ans inscrit au R.E./verblijf < 5 jaar ingeschreven in het V.R.	A.S./M.D.	100 % Etat/Staat		
— séjour < 5 ans inscrit au R.P./verblijf < 5 jaar ingeschreven in het B.R.	A.S./M.D.	100 % C.P.A.S./ O.C.M.W.		
— séjour > 5 ans inscrit au R.P./verblijf > 5 jaar ingeschreven in het B.R.	Mx/B.M.	50 % C.P.A.S./ O.C.M.W.		
3. Réfugié reconnu apatride/Erkende vluchteling- staatloze				
— séjour < 5 ans inscrit au R.E./verblijf < 5 jaar ingeschreven in het V.R.	A.S./M.D.	100 % Etat/Staat		
— séjour > 5 ans encore inscrit au R.E./verblijf > 5 jaar ingeschreven in het V.R.	Mx/B.M.	50 % Etat/Staat		
— séjour > 5 ans inscrit au R.P./verblijf > 5 jaar ingeschreven in het B.R.	Mx/B.M.	100 % C.P.A.S./ O.C.M.W.		
4. Etranger non C.E.E./Vreemdeling die geen E.E.G.- onderdaan is				
— séjour < 5 ans inscrit au R.E./verblijf < 5 jaar ingeschreven in het V.R.	A.S./M.D.	100 % Etat/Staat		
— séjour > 5 ans encore inscrit au R.E./verblijf > 5 jaar nog ingeschreven in het V.R.	A.S./M.D.	100 % Etat/Staat		
— séjour > 5 ans inscrit au R.P./verblijf > 5 jaar ingeschreven in het B.R.	A.S./B.M.	100 % C.P.A.S./ O.C.M.W.		
5. Candidat réfugié/Kandidaat vluchteling	A.S./M.D.	100 % Etat/Staat		
6. Etranger en court séjour (moins de 3 mois)/ Vreemdeling met kort verblijf (minder dan 3 maand)	A.S./M.D.	100 % Etat/Staat		
7. Etranger en séjour illégal (mesure d'éloignement)/ Vreemdeling met onwettig verblijf (verwijderings- maatregel)	A.S./M.D.	100 % Etat/Staat		

Minimex à charge du C.P.A.S.
selon une clé de répartition Etat/
commune variant en fonction du
nombre d'ayants droit à l'aide
sociale par mille habitants de la
communeBestaansminimum ten laste van
het O.C.M.W. volgens een ver-
deelsleutel Staat/gemeente die
varieert naar gelang van het aan-
tal rechthebbenden op maat-
schappelijke dienstverlening per
duizend inwoners van de
gemeente

A.S./M.D. 100 % Etat/Staat

Légende: A.S. = aide sociale; Mx = Minimex; R.E. = registre des étrangers; R.P.
= registre de la population.Legende = M.D. = Maatschappelijke dienstverlening; B.M. = Bestaansmini-
mum; V.R. = Vreemdelingenregister; B.R. = Bevolkingsregister.